

BESZÁMOLÓ SZAKBIZOTTSÁGI RENDEZVÉNYRŐL "Pódiumbeszélgetések a Minőségről" sorozat

- Időpont:** 2025. február 12. szerda, 14:00 – 15:00
- Helyszín:** Online, ZOOM rendszeren keresztül
- Szervezők:** EOQ MNB Minőségrendszerek, Közigazgatási és Fogyasztóvédelmi, illetve Oktatási és Terminológiai Szakbizottságok
- Téma:** **Minőség, etika, mesterséges intelligencia**
- Előadó:** **Dr. Birher Nándor** Máté dékán, egyetemi tanár, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar
- Moderátor:** Dr. Veress Gábor, egyetemi tanár

A moderátor szeretettel üdvözölte az előadót és a megjelenteket, kiemelve *Dr. Birher Nándor* szerteágazó tudományos tevékenységét, aki már többször tartott előadást a Pódiumbeszélgetések sorozatban. A mai téma rendkívül nagy érdeklődésre tart számot, hiszen több mint hetvenen regisztráltak. *Dr. Birher Nándor* viszonylag fiatal kora ellenére már sokféle tanulmányt végzett, és a nyelvismerete is kiváló. Számos könyvet írt, de egyedül nem szokott publikálni, mert véleménye szerint a tudásunk összekapcsolásával közelebb jutunk az igazsághoz. Megkapta a Magyar Érdemkereszt kitüntetését.

Mottó: „A világ létezik; nem valami létrejövő, nem valami mulandó – önmagából él: ürüléke a tápláléka.” (*Nietzsche: A hatalom akarása*).

Az előadó szerint a mesterséges intelligencia (MI) feldolgoz mindent, amit eddig létrehoztunk és mindenkit érint. Ezzel kapcsolatban *Ferenc* pápa fontosnak tartja a hit és az értelem viszonyának a tisztázását. A *Dilexit* nos 4. pápai enciklika szerint az ember több, mint az értelmi képességek összessége. Nagyon fontos a szeretet, mert a költészet, a szív megmenti az emberségünket – vissza kell tehát térnünk a szívhez. A hatalom embertelenné is válhat (*Bibó István: Válogatott tanulmányok*).

Most a szabályozás oldaláról közelítjük meg az MI kérdését. Új gondolkodásmódra van szükség a jog, az erkölcs, a szabványok és a vallás összekapcsolása révén. Az MI helyének pontos meghatározásához ismerni kell az emberi lét értelmét és célját. Az Európai Unió MI rendelete ötvözi a jogot és

a szabványt, de egy új kategória is jelentkezik: az etika. A mesterséges intelligencia létkérdés az emberiség számára.

Az új technológiák sajátosságai között meg kell említeni, hogy a kiváltható hatás mértéke elérte a negatív mindenhatóság szintjét, vagyis az atomenergia képes elpusztítani a saját civilizációját. Szükségessé vált az MI egységes szabályozása. Felmerül a kérdés: tudunk-e áldozatot hozni a nagyobbik rossz elkerülése érdekében, és a versengés kultúrája helyett kialakítható-e a kooperáció kultúrája? Az új technológiák hatására jelentős szerepet kapott a komplexitástudomány, amelyben előtérbe kerülnek az egyes részterületek szakértői és az összefüggések vizsgálata. A komplex problémákat csak komplex (globális) eszközökkel lehet megoldani. Az adott területen a nemzeti szabályozások (technikai szint: jogszabályok, szabványok) jellemzően elégtelenek, mert a tőke és a tudomány szabadon áramlik a világban a kisebb ellenállás felé. Előtérbe kerül a matematikai optimalizáció és a metafizikai globális szint – a metafizikai tudás gyengült, de most újra erősödik. Megállapításunk szerint a jogi normarendnek egy új, a nemzeti jogokat meghaladó, globális és új formát öltő változatai jelennek meg. Három alapkérdés létezik: mit lehet tennem? (jog); mit kell tennem? (erkölcs); és miért lehet/kell tennem? (vallás). Mindegyik szintnek megvan a maga feladata, csak kooperálniuk kell. Az MI etikai szabályozása tekintetében jelentős különbség áll fenn a Nyugat és a Kelet között (BRICS-országok). A nyugati társadalmak például gyakran nagyra értékelik az egyéni jogokat és a szabadságot, ami tükröződik az MI etikához való hozzáállásukban is. Ezzel szemben Keleten a kulturális hatások inkább a kollektívizmust és a társadalmi harmóniát hangsúlyozzák, ami szintén befolyásolja az MI etika alakulását. Az ember, a gép és az állat közötti határok egyre inkább elmosódnak.

Az előadóhoz a következő e-mail címen lehet kérdéseket feltenni: birhernandor@gmail.com.

Befejezésül *Dr. Veress Gábor* megköszönte a „káprázatos” előadást.

Budapest, 2025. február 14.

Összeállította: *Várkonyi Gábor*